Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. lapkričio 19 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvas prekių judėjimas – Bendras rinkų organizavimas linų ir kanapių sektoriuje – Nukrypti leidžiančios nuostatos – Visuomenės sveikatos apsauga – Nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos naudoti pramonei ir parduoti leidžiama tik kanapių pluoštą ir sėklas – Kanabidiolis (KBD)“

Byloje C-663/18

dėl *cour d'appel d'Aix-en-Provence* (Provanso Ekso apeliacinis teismas, Prancūzija) 2018 m. spalio 23 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2018 m. spalio 23 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje prieš

B S,

C A,

dalyvaujant

Ministère public,

Conseil national de l'ordre des pharmaciens,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras, teisėjai N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (pranešėjas), ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas E. Tanchev,

posėdžio sekretorė V. Giacobbo, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. spalio 23 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– B S, atstovaujamo advokatų X. Pizarro ir I. Metton,

– C A, atstovaujamo advokatų E. van Keymeulen, M. De Vallois, A. Vey ir L.-M. De Roux,

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos A.-L. Desjonquères, C. Mosser ir R. Coesme,

– Graikijos vyriausybės, atstovaujamos G. Kanellopoulos ir A. Vasilopoulou,

* Proceso kalba: prancūzų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Lewis, M. Huttunen ir M. Kaduczak,

susipažinęs su 2020 m. gegužės 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 34 ir 36 straipsnių, 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentas (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009 (OL L 347, 2013, p. 608), ir 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (OL L 347, 2013, p. 671), išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant B S ir C A Prancūzijoje iškeltą baudžiamąją bylą dėl prekybos elektroninėmis cigaretėmis, kuriose yra kanapių aliejaus, ir jų platinimo.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

SS ir SS paaiškinimai

– *SS*

3 Muitinių bendradarbiavimo taryba (dabar – Pasaulio muitinių organizacija (PMO)) buvo įsteigta pagal 1950 m. gruodžio 15 d. Briuselyje sudarytą Muitinių bendradarbiavimo tarybos steigimo konvenciją. PMO parengta Suderinta prekių aprašymo ir kodavimo sistema (toliau – SS) buvo įtvirtinta 1983 m. birželio 14 d. Briuselyje sudarytoje Tarptautinėje suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos konvencijoje, kuri kartu su 1986 m. birželio 24 d. Briuselyje priimtu jos pakeitimo protokolu Europos ekonominės bendrijos vardu buvo patvirtinta 1987 m. balandžio 7 d. Tarybos sprendimu 87/369/EEB (OL L 198, 1987, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 2 t., p. 288) (toliau – SS konvencija).

4 SS nomenklatūros 29 skirsnyje „Organiniai chemijos produktai“ esanti 2932 pozicija suformuluota taip:

Pozicija	SS kodas	Prekių aprašymas
<…>		<…>
2932		Heterocikliniai junginiai, kurių molekulėse yra tik deguonies heteroatomas (-ai)
<…>		<…>
		– Kiti
	2932.95	– – Tetrahidrokanabinolis (visi izomerai)
		– – Kiti

5 Prie SS nomenklatūros 5701 pozicijos (dabar – SS nomenklatūros 5302 pozicija) priskiriamos „sėjamosios kanapės (*Cannabis sativa* L.), žaliavinės arba apdorotos, bet nesuverptos; sėjamųjų kanapių pakulos ir atliekos (įskaitant verpalų atliekas ir išplaušintą žaliavą)“.

– *SS aiškinamosios pastabos*

6 SS aiškinamąsias pastabas PMO parengė pagal SS konvencijos nuostatas.

7 SS nomenklatūros 29 skirsnio pastaboje nurodyta:

„Prie 29 skirsnio iš esmės priskiriami tik atskiri chemijos atžvilgiu apibūdinti junginiai <…> Atskiras chemijos atžvilgiu apibūdintas junginys – tai medžiaga, sudaryta iš vienos rūšies molekulių (kovalentinių arba joninių), kurios sudėtis apibrėžta jos sudedamųjų dalių nuolatiniu ryšiu ir kurią galima pavaizduoti viena struktūrine formule <…> Šiuose junginiuose gali būti priemaišų.“

8 SS nomenklatūros 5302 pozicijos pastaboje nurodyta, kad ši pozicija apima:

„1) sėjamąsias žaliavines kanapes po nuėmimo, valytas arba nevalytas;

2) mirkytas sėjamąsias kanapes, kurių pluoštas, iš dalies atskirtas nuo spalių, vis dar laikosi ant jų;

3) suveltas kanapes, t. y. tik pakulas, kurias sudaro pluošto kuokštai (tekstiliniai siūlai), kurie kartais yra ilgesni nei 2 m;

4) sušukuotas ar kitaip verpimui paruoštas (bet nesuverptas) sėjamųjų kanapių pakulas, paprastai suformuotas sruogomis arba kuokštais;

5) kanapių pakulas ir atliekas po kanapių brukimo ir šukavimo, taip pat kanapių verpalų atliekas, surinktas verpiant ar audžiant, ir išplaušintą žaliavą, gautą išplaušinant senas virves, skudurus ir t. t. Šios atliekos priskiriamos prie šios pozicijos, neatsižvelgiant į tai, ar jos gali būti naudojamos verpimui (tuomet jos gali būti susiformavusios sruogomis arba kuokštais) ar ne; pastaruoju atveju jos naudojamos, pavyzdžiui, kaip kamšalas, kaip sandarinimo medžiaga arba popieriui gaminti.“

Bendroji konvencija

9 1961 m. Bendrosios narkotinių medžiagų konvencijos, iš dalies pakeistos 1972 m. protokolu, iš dalies keičiančiu 1961 m. Bendrąją narkotinių medžiagų konvenciją, pasirašytos 1961 m. kovo 30 d. Niujorke (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 520 t., Nr. 7515, toliau –Bendroji konvencija), 1 straipsnyje numatyta:

„1. Jei atskirais atvejais nėra aiškiai nurodyta kitaip arba kontekstas nereikalauja ko kita, Konvencijoje vartojamos šios sąvokos:

<…>

b) kanapės – kanapės augalo galvutės su žiedais arba vaisiais (išskyrus sėklas ir lapus, jeigu tarp jų nėra galvučių), iš kurių nebuvo išgauta derva, nesvarbu, kaip jos būtų įvardytos;

c) kanapės augalas – bet koks *Cannabis* rūšies augalas;

<…>

j) narkotinė medžiaga – kiekviena gamtinė ar sintetinė medžiaga, įtraukta į I ar II sąrašą.

<…>“

10 Tarp šios konvencijos I sąraše pateiktų narkotinių medžiagų yra kanapės, kanapių derva, kanapių ekstraktai ir tinktūros.

Psichotropinių medžiagų konvencija

11 1971 m. Psichotropinių medžiagų konvencijos, sudarytos 1971 m. vasario 21 d. Vienoje (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 1019 t., Nr. 14956, toliau – Psichotropinių medžiagų konvencija), 1 straipsnio e punkte numatyta:

„Jei aiškiai nenurodyta kitaip arba kontekstas nereikalauja ko kita, Konvencijoje vartojamos šios sąvokos:

<…>

e) psichotropinė medžiaga – bet kuri natūrali ar sintetinė medžiaga ar bet kuri gamtinė medžiaga, įrašyta į [šios konvencijos] I, II, III ar IV sąrašus.“

Sąjungos teisė

Pamatinis sprendimas 2004/757/TVR

12 2004 m. spalio 25 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2004/757/TVR, nustatančio būtiniausias nuostatas dėl nusikalstamų veikų sudėties požymių ir bausmių neteisėtos prekybos narkotikais srityje (OL L 335, 2004, p. 8), 1 straipsnyje numatyta:

„Šiame pamatiniame sprendime:

1) Narkotikai – bet kuri iš medžiagų, kurioms taikomos šios Jungtinių Tautų konvencijos:
a) [Bendroji konvencija];

b) [Psichotropinių medžiagų konvencija]. Tai taip pat apima medžiagas, kurioms taikoma kontrolė pagal 1997 m. birželio 16 d. Bendruosius veiksmus 97/396/TVR[, priimtus remiantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu,] dėl keitimosi informacija apie naujus sintetinius narkotikus, jų pavojų įvertinimo ir kontrolės [(OL L 167, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 70)].“

13 Pagal Pamatinio sprendimo 2004/757 2 straipsnio 1 dalies a punktą kiekviena valstybė narė imasi reikalingų priemonių, kad užtikrintų baudžiamumą už šią tyčinę veiką, neturint į ją teisės: narkotikų gaminimą, gamybą, gavybą, ruošimą, pasiūlymą, pasiūlymą turint tikslą parduoti, platinimą, pardavimą, pristatymą bet kokiomis sąlygomis, pardavimą tarpininkaujant, siuntimą, siuntimą tranzitu, gabenimą, importavimą ar eksportavimą. Šio pamatinio sprendimo 2 straipsnio 2 dalyje patikslinama, kad jo 2 straipsnio 1 dalyje apibūdinta veika neįtraukiama į šio pamatinio sprendimo taikymo sritį, kai šios veikos kaltininkai tai darė išimtinai savo pačių asmeniniam vartojimui, kaip apibrėžta nacionalinėje teisėje.

Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo

14 Konvencija dėl Šengeno susitarimo, 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo (OL L 239, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 9), pasirašyta 1990 m. birželio 19 d. Šengene ir įsigaliojusi 1995 m. kovo 26 d. (toliau – Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo), yra 1999 m. gegužės 20 d. Tarybos sprendimo 1999/435/EB dėl Šengeno *acquis* apibrėžimo siekiant nustatyti kiekvienos *acquis* nuostatos arba sprendimo teisinį pagrindą, atsižvelgiant į atitinkamas Europos bendrijos steigimo sutarties ir Europos Sąjungos sutarties nuostatas (OL L 176, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 136) 1 straipsnio 2 dalyje nurodyto Šengeno *acquis* dalis.

15 Šios konvencijos 71 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad susitariančiosios šalys dėl visų narkotinių ir psichotropinių medžiagų, įskaitant kanapes, tiesioginio ar netiesioginio pardavimo arba tokių produktų ir medžiagų laikymo turint tikslą jas parduoti arba išvežti įsipareigoja pagal esamas Jungtinių Tautų konvencijas <…> imtis visų reikiamų priemonių, kad užkirstų kelią neteisėtai prekybai narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis bei už ją baustų.

Reglamentas Nr. 1307/2013

16 Reglamento Nr. 1307/2013 1 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta:

„Šiuo reglamentu nustatomos:

a) bendrosios taisyklės dėl išmokų, kurios tiesiogiai skiriamos ūkininkams pagal I priede išvardytas paramos sistemas (toliau – tiesioginės išmokos).“

17 Šio reglamento 4 straipsnio 1 dalies d punkte nurodyta:

„Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

<…>

d) žemės ūkio produktai – Sutarčių I priede išvardyti produktai, išskyrus žvejybos produktus, ir medvilnė.“

18 Šio reglamento 32 straipsnio 6 dalyje nustatyta:

„Plotai, naudojami kanapėms auginti, laikomi reikalavimus atitinkančiais hektarais tik tuo atveju, jei auginamų veislių kanapėse tetrahidrokanabinolio kiekis sudaro ne daugiau kaip 0,2 %.“

19 To paties reglamento 35 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą, [Europos] Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl išmokų skyrimo nustatant reikalavimą, kad būtų naudojama tam tikrų kanapių veislių sertifikuota sėkla, ir kanapių veislių nustatymo bei 32 straipsnio 6 dalyje nurodyto jose esančio tetrahidrokanabinolio kiekio tikrinimo tvarkos nustatymo taisyklių.“

Reglamentas Nr. 1308/2013

20 Reglamento Nr. 1308/2013 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Šiuo reglamentu nustatomas bendras žemės ūkio produktų – Sutarčių I priede išvardytų visų produktų, išskyrus žuvininkystės ir akvakultūros produktus, kaip apibrėžta Sąjungos teisės aktuose dėl bendro žuvininkystės ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo, rinkų organizavimas.

2. 1 dalyje apibrėžti žemės ūkio produktai suskirstomi į šio reglamento I priedo atitinkamose dalyse išvardytus šiuos sektorius:

<…>

h) linų ir kanapių, VIII dalis;

<…>“

21 Šio reglamento I priedo VIII dalyje pateiktame jo 1 straipsnio 2 dalyje nurodytų produktų sąraše, be kita ko, minimos „Sėjamosios kanapės (*Cannabis sativa L.*), žaliavinės arba apdorotos, bet nesuverptos; sėjamųjų kanapių pakulos ir atliekos (įskaitant verpalų atliekas ir išplaušintą žaliavą)“.

22 Šio reglamento 189 straipsnyje, kuriame įtvirtintos specialiosios kanapių importui taikomos nuostatos, nustatyta:

„1. Toliau nurodyti produktai gali būti importuojami į [Europos] Sąjungą tik tuo atveju, jei laikomasi šių sąlygų:

a) žaliavinės sėjamosios kanapės, kurių KN kodas yra 5302 10 00, atitinka [Reglamento Nr. 1307/2013] 32 straipsnio 6 dalyje ir 35 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas;

b) su sėjai skirtų kanapių rūšių sėklomis, kurių KN kodas yra ex 1207 99 20, pateikiami įrodymai, kad atitinkamos kanapių rūšies tetrahidrokanabinolio kiekis neviršija kiekio, nustatyto pagal [Reglamento Nr. 1307/2013] 32 straipsnio 6 dalį ir 35 straipsnio 3 dalyje;

c) ne sėjai skirtas kanapių sėklas, kurių KN kodas yra 1207 99 91, importuoja tik valstybės narės įgalioti importuotojai, siekiant užtikrinti, kad tokios sėklos nebūtų skirtos sėjai.

2. Šis straipsnis taikomas nedarant poveikio griežtesnėms nuostatoms, kurias valstybės narės yra priėmusios pagal SESV ir laikydamosi įsipareigojimų pagal [Susitarimą dėl žemės ūkio (OL L 336, 1994, p. 22), pateiktą Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) steigimo sutarties (OL L 336, 1994, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 82), Europos bendrijos vardu patvirtintos

1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimo dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 80) 1 straipsnio 1 dalies pirma įtrauka, 1A priede].“

Prancūzijos teisė

Code de la santé publique

23 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Code de la santé publique* (Visuomenės sveikatos kodeksas, toliau – *Code de la santé publique*) L. 5132-1 straipsnyje nustatyta:

„Nuodingosiomis medžiagomis laikomos:

<…>

2° narkotinės medžiagos;

3° psichotropinės medžiagos;

<…>

„Medžiagomis“ laikomi natūraliu pavidalu pasitaikantys ar pramoniniu būdu pagaminti cheminiai elementai bei jų junginiai, – tai natūralūs ar pagaminti cheminiai elementai ir jų junginiai, įskaitant visus priedus, kurių reikia norint juos pateikti rinkai.

<…>“

24 *Code de la santé publique* R. 5132-8 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyta:

„Nuodingaisiais pripažintus augalus, medžiagas ar preparatus gaminti, vežti, importuoti, eksportuoti, laikyti, siūlyti, perduoti, įsigyti ar naudoti galima tik *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija) dekretuose nustatytomis sąlygomis.“

25 *Code de la santé publique* R. 5132-86 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„I. – Draudžiama gaminti, vežti, importuoti, eksportuoti, laikyti, siūlyti, perduoti, įsigyti ar naudoti toliau nurodytas prekes:

1° kanapes, jų augalą ir dervą, produktus, kurių sudėtyje jų yra arba kurie išgauti iš kanapių, šio augalo ar dervos;

2° Tetrahidrakanabinolius, išskyrus delta-9-tetrahidrakanabinolį, jų esterius, eterius, druskas, taip pat minėtų išvestinių produktų ir produktų, kurių sudėtyje jų yra, druskas.

II. – Nuo šių nuostatų gali būti leidžiama nukrypti mokslinių tyrimų ir kontrolės tikslais, taip pat gaminant išvestinius produktus, leidžiamus *Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé* (Nacionalinė vaistų ir sveikatos produktų saugos agentūra) generalinio direktoriaus.

Auginti, importuoti, eksportuoti, naudoti pramonėje ir prekyboje kanapių veisles, neturinčias narkotinių savybių, ar produktus, kurių sudėtyje yra tokių veislių, gali būti leidžiama agentūros generalinio direktoriaus siūlymu ir žemės ūkio, muitinės, pramonės bei sveikatos apsaugos ministrų nutarimu.“

1990 m. rugpjūčio 22 d. nutarimas

26 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *arrêté du 22 août 1990, portant application de l'article R. 5132-86 du code de la santé publique pour le cannabis* (1990 m. rugpjūčio 22 d. Nutarimas, kuriuo įgyvendinamas Visuomenės sveikatos kodekso R. 5132-86 straipsnis dėl kanapių) (JORF, 1990 m. spalio 4 d., p. 12041, toliau – 1990 m. rugpjūčio 22 d. nutarimas) 1 straipsnyje nustatyta:

„Pagal minėto kodekso R. 5181 straipsnį leidžiamas *Cannabis sativa L* veislių (pluošto ir sėklų) auginimas, importas, eksportas, naudojimas pramonėje ir prekyba, jei atitinka šiuos kriterijus:

– delta-9-tetrahidrokanabinolio kiekis šiose veislėse neviršija 0,20 %;

– delta-9-tetrahidrokanabinolio kiekis nustatomas ir jam nustatyti skirti mėginiai imami taikant [Sąjungos] metodą, numatytą priede.

<…>“

2018 m. liepos 23 d. aplinkraštis

27 2018 m. liepos 23 d. Teisingumo ministerijos aplinkraštyje dėl teisinio režimo, taikytino įstaigoms, siūlančioms visuomenei parduoti kanapių produktus (*coffee shop*s), (Nr. 2018/F/0069/FD2) (toliau – 2018 m. liepos 23 d. aplinkraštis) 1990 m. rugpjūčio 22 d. nutarimas aiškinamas taip:

„Auginti, importuoti, eksportuoti ir naudoti kanapes leidžiama tik šiais atvejais:

– augalas yra vienos iš [1990 m. rugpjūčio 22 d.] nutarime numatytų *Cannabis sativa L*. veislių,

– naudojamas tik augalo pluoštas ir sėklos,

– delta-9-tetrahidrokanabinolio kiekis pačiame augale neviršija 0,20 %.

Priešingai, nei kartais teigia kanabinoidų produktais prekiaujančios įstaigos, leidžiamas delta-9-tetrahidrokanabinolio kiekis, t. y. 0,20 %, taikomas kanapių augalui, o ne iš jo gautam galutiniam produktui.

<…>

Reikia patikslinti, kad kanabidiolio daugiausia yra augalo lapuose ir žieduose, o ne pluošte ir sėklose. Dėl to pagal taikytinus teisės aktus kanabidiolio išgavimas laikantis *Code de la santé publique* nustatytų sąlygų neatrodo įmanomas.

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

28 B S ir C A yra buvę bendrovės *Catlab SAS*, 2014 m. įsteigtos siekiant parduoti *Kanavape* produktus ir *alpha-cat* rinkinius, skirtus kanabidiolio (KBD) ir sėjamųjų kanapių aliejaus kokybei tirti, vadovai. *Kanavape* yra elektroninė cigaretė, kurios skystyje yra KBD; šios elektroninės cigaretės turėjo būti platinamos internetu ir per prekiautojų elektroninėmis cigaretėmis tinklą. Paprastai KBD gaunamas iš *cannabis sativa*, t. y. „kanapių“, nes šiai veislei natūraliai būdingas didelis jo kiekis, kadangi joje yra mažai tetrahidrokanabinolio (toliau – THC).

29 *Kanavape* naudojamas KBD, pagamintas Čekijos Respublikoje naudojant visą vietoje užaugintą *cannabis sativa* augalą. *Catlab* jį importavo į Prancūziją ir pateikė elektroninių cigarečių kapsulėmis.

30 Po 2014 m. *Catlab* surengtos komunikacijos kampanijos, siekiant reklamuoti *Kanavape* produkto išleidimą į rinką, buvo pradėtas tyrimas ir kreiptasi į *Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé* (Nacionalinė vaistų ir sveikatos produktų saugos agentūra (ANSM)).

31 ANSM laboratorija ištyrė rinkoje esančias *Kanavape* kapsules ir, nors buvo galima nustatyti žymius KBD kiekio nukrypimus, THK normos visuose tirtuose produktuose buvo žemesnės nei pagal teisės aktus leidžiama riba. 2016 m. liepos mėn. po Narkotinių ir psichotropinių medžiagų komisijos susirinkimo ANSM nurodė, kad ji nelaiko *Kanavape* „vaistu“.

32 2018 m. sausio 8 d. nuosprendžiu *Tribunal correctionnel de Marseille* (Marselio baudžiamųjų bylų teismas, Prancūzija), be kita ko, pripažino B S ir C A kaltais dėl kelių nusikalstamų veikų, įskaitant teisės aktų, reglamentuojančių nuodingąsias medžiagas, pažeidimus. Apeliantams pagrindinėje byloje buvo skirta atitinkamai 18 ir 15 mėnesių laisvės atėmimo bausmė, atidedant jos vykdymą, ir po 10 000 EUR bauda. Pagal civilinę teisę iš jų buvo priteista solidariai atlyginti 5 000 EUR žalą, kurią patyrė *Conseil national de l'économie des pharmaceutiques* (CNOP), ir sumokėti 600 EUR pagal Baudžiamojo proceso kodeksą.

33 Dėl šio nuosprendžio apeliantai pagrindinėje byloje atitinkamai 2018 m. sausio 11 d. ir 12 d. pateikė apeliacinius skundus *Cour d'appel d'Aix-en-Provence* (Provanso Ekso apeliacinis teismas, Prancūzija). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme jie visų pirma tvirtina, kad draudimas prekiauti KBD, gautu iš viso *cannabis sativa* augalo, prieštarauja Sąjungos teisei.

34 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad KBD nesukelia „jokio žinomo psichoaktyvaus poveikio“. Jis pažymi, kad 2017 m. ataskaitoje Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) rekomendavo išbraukti KBD iš stimuliuojančiųjų produktų sąrašo, kad pagal Bendrąją konvenciją jis nepriskirtas prie tokių produktų, kad 2015 m. birželio 25 d. ANSM nusprendė, jog nėra pakankamai duomenų siekiant priskirti šį produktą prie „kenksmingųjų“, ir galiausiai kad tiriant nusikalstamas veikas, dėl kurių iškeltos bylos apeliantams pagrindinėje byloje, paskirtas ekspertas padarė išvadą, jog KBD turi „silpną arba neturi jokio poveikio centrinei nervų sistemai“. Be to, KBD nėra aiškiai nurodytas nei tekstuose, taikytinuose pramoninei sėjamajai kanapei, nei susijusiuose su kanape kaip narkotiku.

35 Vis dėlto, kadangi *Kanavape* esantis KBD yra išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, jis laikytinas produktu, išgautu iš kitų šio augalo dalių, ne iš sėklų ir pluošto, o prekiauti tokiais produktais neleidžiama pagal 1990 m. rugpjūčio 22 d. nutarimo, išaiškinto 2018 m. liepos 23 d. aplinkraštyje, 1 straipsnį.

36 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl šios nuostatos atitikties Sąjungos teisei, nes „sėjamosios kanapės (*Cannabis sativa*), žaliavinės arba apdorotos, bet nesuverptos; sėjamųjų kanapių pakulos ir atliekos (įskaitant verpalų atliekas ir

išplaušintą žaliavą)“ nurodytos SS nomenklatūros, į kurią daroma nuoroda Sutarčių I priede, 57 skirsnyje, todėl jos turi būti laikomos žemės ūkio produktu, kaip tai suprantama pagal SESV 38 straipsnį, kuriuo sukuriama vidaus rinka, grindžiama laisvu prekių judėjimu.

37 Jo nuomone, kadangi kanapėse, kuriomis teisėtai prekiaujama kitose valstybėse narėse, THK kiekis yra mažesnis nei 0,2 %, kaip yra pagrindinėje byloje, KBD negali būti laikomas „narkotine medžiaga“. Pagal 1982 m. spalio 26 d. Sprendimą *Wolf* (221/81, EU:C:1982:363) ir 1995 m. kovo 28 d. Sprendimą *Evans Medical ir Macfarlan Smith* (C-324/93, EU:C:1995:84) produktas gali būti laikomas narkotine medžiaga tik tuomet, kai jo kenksmingumas yra įrodytas arba bendrai pripažintas ir kai jo importas bei tiekimas rinkai draudžiami visose valstybėse narėse.

38 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad reglamentai Nr. 1307/2013 ir Nr. 1308/2013 taikomi kanapėms.

39 Nors pagal Reglamento Nr. 1308/2013 189 straipsnį leidžiama importuoti žaliavines sėjamąsias kanapes, jei laikomasi tam tikrų sąlygų, ir jame nustatyti su tam tikromis sėklomis susiję apribojimai, šis straipsnis „taikomas nedarant poveikio griežtesnėms nuostatoms, kurias valstybės narės yra priėmusios pagal SESV ir laikydamosi įsipareigojimų pagal [Susitarimą dėl žemės ūkio, pateiktą Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutarties 1 A priede]“.

40 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui atrodo, kad neįvykdytos kumuliacinės sąlygos, Teisingumo Teismo nustatytos tam, kad „griežtesnė“ nacionalinė priemonė, kaip tai suprantama pagal šį 189 straipsnį, būtų laikoma atitinkančia SESV.

41 Jo nuomone, į visuomenės sveikatos apsaugos tikslą jau buvo atsižvelgta Reglamente Nr. 1308/2013, nes šis reglamentas taikomas tik veislėms, dėl kuriose esančio psichotropinių medžiagų kiekio yra pateikta įrodymų, ir jame nustatytas ribojimas, susijęs su sėklomis, ir 0,2 % kanapėse esančio THK kiekis.

42 Be to, jo nuomone, proporcingumo principu negalima remtis tiek, kiek 2018 m. liepos 23 d. aplinkraštyje, siekdama pagrįsti natūralios kilmės KBD draudimą, Prancūzijos Respublika remiasi draudimu, kuris negali būti taikomas ir sintetinio KBD, turinčio tokias pačias savybes ir poveikį, prekybai.

43 Šiomis aplinkybėmis *cour d'appel d'Aix-en-Provence* (Provanso Ekso apeliacinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar reglamentai Nr. 1307/2013 ir Nr. 1308/2013, taip pat laisvo prekių judėjimo principas turi būti aiškinami taip, kad 1990 m. rugpjūčio 22 d. nutarime įtvirtintose nukrypti leidžiančiose nuostatose, pagal kurias auginti sėjamąsias kanapes, jas naudoti pramonėje ir jomis prekiauti leidžiama tik dėl šio augalo pluošto ir sėklų, nustatytas Sąjungos teisės neatitinkantis apribojimas?“

Dėl prejudicinio klausimo

44 Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausime nurodo „sėjamųjų kanapių auginimo, jų naudojimo pramonėje ir jų prekybos“ ribojimus, iš jo pateiktų paaiškinimų matyti, kad pateiktas klausimas pagrindinėje byloje gali būti reikšmingas tik tiek, kiek jis susijęs su nacionalinės teisės normų, pagal kurias draudžiama prekiauti KBD, kai jis išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, o ne tik iš jo pluošto ir sėklų, atitiktimi Sąjungos teisei.

45 Taigi konstatuotina, kad savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar reglamentai Nr. 1307/2013 ir Nr. 1308/2013, taip pat SESV 34 ir 36 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės normos, kuriomis draudžiama prekiauti KBD, kai jis išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, o ne tik iš jo pluošto ir sėklų.

Dėl reglamentų Nr. 1307/2013 ir Nr. 1308/2013 išaiškinimo

46 Reglamento Nr. 1308/2013 1 straipsnio 1 dalyje jo taikymo sritis apibrėžta taip: juo nustatomas bendras žemės ūkio produktų, t. y. Sutarčių I priede išvardytų visų produktų, išskyrus žuvininkystės ir akvakultūros produktus, kaip apibrėžta Sąjungos teisės aktuose dėl bendro žuvininkystės ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo, rinkų organizavimas.

47 Reglamento Nr. 1307/2013 nuostatos, kuriose daroma nuoroda į žemės ūkio produktus, pagal jo 4 straipsnio 1 dalies d punktą taikomos Sutarčių I priede išvardytiems produktams, išskyrus žvejybos produktus, ir medvilnei.

48 Šiuo aspektu reikia patikslinti, kad Sutarčių I priede, kuris nurodomas šiose nuostatose, daroma nuoroda, be kita ko, į SS nomenklatūros 5701 poziciją (dabar – SS nomenklatūros 5302 pozicija). Prie šios pozicijos priskiriamos „sėjamosios kanapės (*Cannabis sativa*), žaliavinės arba apdorotos, bet nesuverptos; sėjamųjų kanapių pakulos ir atliekos (įskaitant verpalų atliekas ir išplaušintą žaliavą)“.

49 Pagal SS paaiškinimus, kurie, nors teisiškai neprivalomi, labai prisideda aiškinant įvairių tarifinių pozicijų apimtį (2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Vision Research Europe*, C-372/17, EU:C:2018:708, 23 punktas), 5302 pozicija apima „sėjamąsias žaliavines kanapes po nuėmimo, valytas arba nevalytas“, „mirkytas sėjamąsias kanapes, kurių pluoštas, iš dalies atskirtas nuo spalių, vis dar laikosi ant jų“, „suveltas kanapes, t. y. tik pakulas, kurias sudaro pluošto kuokštai (tekstiliniai siūlai), kurie kartais yra ilgesni nei 2 m“, „sušukuotas ar kitaip verpimui paruoštas (bet nesuverptas) sėjamųjų kanapių pakulas, paprastai suformuotas sruogomis arba kuokštais“, ir „kanapių pakulas ir atliekas po kanapių brukimo ir šukavimo“.

50 C A teigė (o kiti suinteresuotieji asmenys per procesą Teisingumo Teisme neprieštaravo), kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas KBD buvo išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, ekstrakcijai naudojant anglies dioksidą (CO_2).

51 Kaip savo išvados 35 punkte pažymėjo generalinis advokatas, šis produktas nėra nei žaliavinė sėjamoji kanapė, nes tai nėra produktas po nuėmimo, nei mirkytos arba suveltos kanapės ar pakulos, nes per jo išgavimo procesą nuo likusios augalo dalies nereikia atskirti pluošto.

52 Taigi, priešingai, nei teigia ieškovai pagrindinėje byloje, manytina, kad KBD, išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, negali būti laikomas priskirtinu prie Sutarčių I priede nurodytos SS nomenklatūros 5701 pozicijos (dabar – SS nomenklatūros 5302 pozicija).

53 Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad SS nomenklatūros 29 skirsnis apima organinius chemijos produktus, o jos 2932 pozicija apima heterociklinius junginius, kurių molekulėse yra tik azoto heteroatomas (-ų); prie tokių junginių priskiriamas THK, toks kanabinoidas kaip KBD.

54 Pagal SS paaiškinimus prie SS nomenklatūros 29 skirsnio priskiriami atskiri chemijos atžvilgiu apibūdinti junginiai, t. y. medžiagos, sudarytos iš vienos rūšies molekulių, kurių sudėtis apibrėžta jų sudedamųjų dalių nuolatiniu ryšiu ir kurias galima pavaizduoti viena struktūrine formule; šiose medžiagose gali būti priemaišų.

55 Vadinasi, kadangi pagrindinėje byloje nagrinėjamas produktas pateikiamas taip, kad jame, išskyrus priemaišas, yra tik KBD, jis priskirtinas prie SS nomenklatūros 2932 pozicijos.

56 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad tarp Sutarčių I priede nurodytų žemės ūkio produktų neminima SS nomenklatūros 2932 pozicija, todėl KBD, išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, negali būti laikomas žemės ūkio produktu, taigi nelaikytinas produktu, kuriam taikomi reglamentai Nr. 1307/2013 ir Nr. 1308/2013.

57 Iš tiesų, kaip savo išvados 36 punkte pažymėjo generalinis advokatas, šie reglamentai taikomi tik Reglamento Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1 dalies d punkte ir Reglamento Nr. 1308/2013 1 straipsnio 1 dalyje nurodytiems produktams.

58 Šiomis aplinkybėmis darytina išvada, kad reglamentai Nr. 1307/2013 ir Nr. 1308/2013 turi būti aiškinami taip, kad jie netaikomi KBD.

Dėl SESV 34 ir 36 straipsnių išaiškinimo

59 Pirmiausia primintina, kad dėl visuotinai pripažinto narkotinių medžiagų, taip pat ir pagamintų iš pluoštinių kanapių, kenksmingumo prekyba jomis draudžiama visose valstybėse narėse, išskyrus griežtai kontroliuojamą jų panaudojimą medicinos ir mokslo tikslais (2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Josemans*, C-137/09, EU:C:2010:774, 36 punktas).

60 Ši teisinė situacija atitinka įvairius tarptautinius dokumentus, kuriuos rengiant bendradarbiavo arba prie kurių prisijungė valstybės narės, pavyzdžiui, Bendrąją konvenciją ir Konvenciją dėl psichotropinių medžiagų. Šiose konvencijose numatytos priemonės vėliau buvo sustiprintos ir papildytos Jungtinių Tautų konvencija dėl kovos su neteisėta narkotinių priemonių ir psichotropinių medžiagų apyvarta, priimta 1988 m. gruodžio 20 d. Vienoje (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 1582 t., Nr. 1-27627); šios konvencijos šalys yra visos valstybės narės ir Sąjunga. Tokia teisinė situacija taip pat yra pagrįsta Sąjungos teisės požiūriu, konkrečiai atsižvelgiant į Pamatinį sprendimą 2004/757 ir į Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo 71 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. 2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Josemans*, C-137/09, EU:C:2010:774, 37–40 punktus).

61 Vadinasi, narkotinėms medžiagoms, kurios nepatenka į kompetentingų valdžios institucijų griežtai kontroliuojamą apyvartą medicinos ar mokslo tikslais, visose valstybėse narėse savaime taikomas importo ir pardavimo draudimas (2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Josemans*, C-137/09, EU:C:2010:774, 41 punktas).

62 Kadangi narkotinėms medžiagoms, nepatenkančioms į tokią griežtai prižiūrimą apyvartą, draudžiama patekti į ekonominę ir komercinę apyvartą Sąjungoje, jomis prekiaujantys asmenys negali remtis judėjimo laisvėmis arba diskriminavimo draudimo principu, kiek tai susiję su prekybos kanapėmis veikla (2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Josemans*, C-137/09, EU:C:2010:774, 42 punktas).

63 Taigi reikia nustatyti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas KBD yra narkotinė medžiaga, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 59–62 punktuose nurodytą jurisprudenciją.

64 Pirmiausia pažymėtina, kad ši medžiaga nenurodyta nei Psichotropinių medžiagų konvencijoje, nei Bendruosiuose veiksmuose 97/396, į kuriuos daroma nuoroda Pamatinio sprendimo 2004/757 1 straipsnio 1 punkto b papunktyje.

65 Taigi reikia nustatyti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamam KBD taikoma Bendroji konvencija, į kurią daroma nuoroda Pamatinio sprendimo 2004/757 1 straipsnio 1 punkto a papunktyje ir kuri taip pat minima Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo 71 straipsnio 1 dalyje.

66 Kiek tai susiję su tokios tarptautinės konvencijos kaip Bendroji konvencija aiškinimu, primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją tarptautinė sutartis turi būti aiškinama atsižvelgiant į joje vartojamas sąvokas ir į jos tikslus. 1969 m. gegužės 23 d. Vienos konvencijos dėl tarptautinių sutarčių teisės (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 1155 t., p. 331) 31 straipsnyje ir 1986 m. kovo 21 d. Vienos konvencijos dėl tarptautinių sutarčių tarp tarptautinių organizacijų ir valstybių arba tarp tarptautinių organizacijų (*Jungtinių Tautų konferencijos dėl tarptautinių sutarčių tarp tarptautinių organizacijų ir valstybių arba tarp tarptautinių organizacijų oficialūs dokumentai*, II t., p. 91) 31 straipsnyje, kuriais šiuo klausimu išreiškiama bendroji paprotinė tarptautinė teisė, patikslinama, kad sutartis turi būti aiškinama laikantis geros valios principų, atsižvelgiant į joje vartojamų sąvokų įprastą reikšmę ir į sutarties objektą ir tikslą (šiuo klausimu žr. 2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *IATA ir ELFAA*, C-344/04, EU:C:2006:10, 40 punktą).

67 Iš Bendrosios konvencijos preambulės matyti, kad šalys, be kita ko, išreiškia susirūpinimą žmonijos sveikata ir gerove ir suvokia savo pareigą užkirsti kelią narkomanijai ir su ja kovoti.

68 Pagal Bendrosios konvencijos 1 straipsnio 1 dalies j punktą sąvoka „narkotinė medžiaga“ reiškia bet kokią gamtinę ar sintetinę medžiagą, įtrauktą į šios konvencijos I ar II sąrašą. Šios konvencijos I sąraše, be kita ko, nurodytos kanapės, kanapių derva, kanapių ekstraktai ir tinktūros.

69 Be to, sąvokos „kanapės“ ir „kanapės augalas“ Bendrosios konvencijos 1 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose atitinkamai apibrėžtos kaip „kanapės augalo galvutės su žiedais arba vaisiais (išskyrus sėklas ir lapus, jeigu tarp jų nėra galvučių), iš kurių nebuvo išgauta derva, nesvarbu, kaip jos būtų įvardytos“, ir kaip „bet koks *Cannabis* rūšies augalas“.

70 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas KBD yra išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, o ne tik iš šio augalo sėklų ir lapų, išskyrus jo galvutes su žiedais arba vaisiais.

71 Šiomis aplinkybėmis, pažodžiui aiškinant Bendrosios konvencijos nuostatas, galima daryti išvadą, jog KBD, kai yra išgautas iš *Cannabis* rūšies augalo ir tam naudojamas visas šis augalas, įskaitant jo galvutes su žiedais arba vaisiais, yra kanapių ekstraktas, kaip jis suprantamas pagal šios konvencijos I sąrašą, taigi jis yra „narkotinė medžiaga“, kaip ji suprantama pagal šios konvencijos 1 straipsnio 1 dalies j punktą.

72 Vis dėlto pažymėtina, kad iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, apibendrintos šio sprendimo 34 punkte, matyti, jog, remiantis turimais mokslo duomenimis, pagrindinėje byloje nagrinėjamas KBD neturi psichotropinio poveikio ir kenksmingo poveikio žmonių sveikatai. Iš šios bylos medžiagos taip pat matyti, kad tos veislės, iš kurios išgauta ši medžiaga ir kuri teisėtai auginama Čekijos Respublikoje, kanapėse THK kiekis neviršija 0,2 %.

73 Kaip minėta šio sprendimo 67 punkte, Bendroji konvencija grindžiama, be kita ko, tikslu apsaugoti žmonijos sveikatą ir gerovę. Taigi aiškinant šios konvencijos nuostatas reikia atsižvelgti į šį tikslą.

74 Tokį požiūrį patvirtina ir tai, kad Jungtinių Tautų Organizacijos paskelbtų Bendrosios konvencijos komentarų dėl sąvokos „kanapės“, kaip ji suprantama pagal šią konvenciją, apibrėžties analizė leidžia daryti išvadą, jog, atsižvelgiant į šios konvencijos tikslą ir bendrą idėją, ši apibrėžtis neatsiejamai susijusi su mokslo žiniomis apie kanapių produktų kenksmingumą žmonių sveikatai. Pavyzdžiui, iš šių komentarų visų pirma matyti, kad tai, jog į tos pačios konvencijos 1 straipsnio 1 dalies b punkte pateiktą kanapių apibrėžtį nepatenka galvutės su žiedais arba vaisiais, iš kurių buvo išgauta derva, paaiškinama tuo, kad šiose galvutėse yra tik labai nedidelis psichoaktyviosios medžiagos kiekis.

75 Atsižvelgiant į šias aplinkybes (jas turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), manytina, kad, remiantis šio sprendimo 34 punkte primintomis dabartinėmis mokslo žiniomis, KBD sudėtyje nėra psichoaktyviosios medžiagos, todėl jo, kaip kanapių ekstrakto, įtraukimas į sąvoką „narkotinės medžiagos“, kaip ji suprantama pagal Bendrąją konvenciją, prieštarautų šios konvencijos tikslui ir bendrai idėjai.

76 Vadinasi, pagrindinėje byloje nagrinėjamas KBD nėra narkotinė medžiaga, kaip ji suprantama pagal Bendrąją konvenciją.

77 Taip pat reikia pridurti, kad, kaip nurodė ir Komisija, pagrindinėje byloje nagrinėjamas KBD buvo teisėtai gaminamas ir parduodamas Čekijos Respublikoje.

78 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamam KBD taikomi SESV 34 ir 36 straipsniai.

79 Šiuo aspektu primintina, kad laisvas prekių judėjimas tarp valstybių narių yra pagrindinis SESV principas, įtvirtintas SESV 34 straipsnyje numatytame draudime valstybių narių tarpusavio prekyboje taikyti kiekybinius importo apribojimus ir bet kokias lygiaverčio poveikio priemones (2019 m. birželio 18 d. Sprendimo *Austrija / Vokietija*, C-591/17, EU:C:2019:504, 119 punktas).

80 Pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 34 straipsnyje numatytas kiekybiniams importo apribojimams lygiaverčio poveikio priemonių draudimas apima bet kokią valstybių narių priemonę, galinčią tiesiogiai ar netiesiogiai, šiuo metu ar potencialiai sudaryti prekybos kliūčių Sąjungos viduje (2019 m. birželio 18 d. Sprendimo *Austrija / Vokietija*, C-591/17, EU:C:2019:504, 120 punktas).

81 Be to, priemonė, kurios tikslas ar poveikis nėra nepalankiau vertinti kitų valstybių narių kilmės prekes, taip pat patenka į sąvoką „kiekybiniams apribojimams lygiaverčio poveikio priemonė“, kaip tai suprantama pagal SESV 34 straipsnį, jeigu ji trukdo kitų valstybių narių kilmės prekėms patekti į valstybės narės rinką (2019 m. birželio 18 d. Sprendimo *Austrija / Vokietija*, C-591/17, EU:C:2019:504, 121 punktas).

82 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad draudimas prekiauti kitoje valstybėje narėje teisėtai pagamintu KBD, kai jis yra išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, o ne vien iš jo pluošto ir sėklų, yra kiekybiniams apribojimams lygiaverčio poveikio priemonė, kaip tai suprantama pagal SESV 34 straipsnį.

83 Vis dėlto iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad tokia priemonė gali būti pateisinama vienu iš SESV 36 straipsnyje išvardytų bendrojo intereso pagrindų arba imperatyviaisiais reikalavimais. Abiem atvejais nacionalinė nuostata turi būti tinkama ja siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neviršyti to, kas būtina jam pasiekti (2019 m. birželio 18 d. Sprendimo *Austrija / Vokietija*, C-591/17, EU:C:2019:504, 122 punktas).

84 Be to, ribojamąją priemonę galima laikyti tinkama nustatytam tikslui pasiekti tik tuo atveju, jeigu ja iš tikrųjų nuosekliai ir sistemiškai siekiama šio tikslo (2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Scotch Whisky Association ir kt.*, C-333/14, EU:C:2015:845, 37 punktas).

85 Kadangi Prancūzijos Respublika tvirtina, kad jos teisės aktais, pagal kuriuos draudžiama prekiauti iš kitų kanapių augalo dalių, ne iš pluošto ir sėklų, išgautais produktais, siekiama SESV 36 straipsnyje nurodytos visuomenės sveikatos apsaugos, primintina, kad žmonių sveikata ir gyvybė tarp SESV saugomų interesų užima svarbiausią vietą ir kad būtent valstybės narės turi nuspręsti, kokio lygio visuomenės sveikatos apsaugą jos ketina užtikrinti ir kaip tą lygį pasiekti. Kadangi šis lygis įvairiose valstybėse narėse gali skirtis, valstybėms narėms turi būti suteikta diskrecija (2016 m. spalio 19 d. Sprendimo *Deutsche Parkinson Vereinigung*, C-148/15, EU:C:2016:776, 30 punktas).

86 Ši diskrecija, susijusi su visuomenės sveikatos apsauga, ypač svarbi tada, kai įrodoma, jog remiantis dabartiniais mokslo tyrimais išlieka abejonių dėl tam tikrų medžiagų, kurias naudoja vartotojai (šiuo klausimu žr. 2010 m. sausio 28 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-333/08, EU:C:2010:44, 86 punktą).

87 Kadangi SESV 36 straipsnyje numatyta laisvo prekių judėjimo Sąjungoje principo išimtis aiškinama griežtai, nacionalinės valdžios institucijos, kurios ja remiasi, kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgdamos į tarptautinių mokslo tyrimų rezultatus, turi įrodyti, kad jų teisės aktai yra būtini siekiant veiksmingai apsaugoti šioje nuostatoje numatytus interesus ir visų pirma kad prekyba atitinkamais produktais kelia realų pavojų visuomenės sveikatai, o šis pavojus turi būti įvertintas išsamiai (2010 m. sausio 28 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-333/08, EU:C:2010:44, 87 ir 88 punktai).

88 Sprendimas uždrausti prekiauti, kuriuo, be kita ko, labiausiai ribojama prekyba produktais, kurie teisėtai pagaminti ir kuriais teisėtai prekiaujama kitose valstybėse narėse, gali būti priimtas tik tuo atveju, jeigu, kaip tvirtinama, realus pavojus visuomenės sveikatai yra pakankamai pagrįstas remiantis naujausiais mokslo duomenimis, kurie yra prieinami tokio sprendimo priėmimo dieną. Tokiomis aplinkybėmis pavojaus įvertinimu, kurį valstybė narė privalo atlikti, yra siekiama nustatyti dėl draudžiamų produktų naudojimo atsirandančių žalingų padarinių žmonių sveikatai tikimybės laipsnį ir šių potencialių padarinių sunkumą (2010 m. sausio 28 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-333/08, EU:C:2010:44, 89 punktas).

89 Naudodamosi savo diskrecija, susijusia su visuomenės sveikatos apsauga, valstybės narės privalo laikytis proporcingumo principo. Vadinasi, jų pasirenkamos priemonės turi apsiriboti tuo, kas iš tikrųjų reikalinga visuomenės sveikatos apsaugai užtikrinti, jos turi būti proporcingos taip siekiamam tikslui, kurio nebuvo galima pasiekti kitomis, mažiau Bendrijos vidaus prekybą ribojančiomis, priemonėmis (2010 m. sausio 28 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-333/08, EU:C:2010:44, 90 punktas).

90 Žinoma, dėl vertinimo, kurį privalo atlikti valstybė narė, šiuo klausimu gali kilti daug mokslinių ir praktinių abejonių. Tokios nuo atsargumo principo sąvokos neatsiejamos abejonės daro įtaką valstybės narės diskrecijos apimčiai, taigi ir proporcingumo principo taikymo būdui. Tokiomis aplinkybėmis pripažintina, kad valstybė narė pagal atsargumo principą gali imtis apsaugos priemonių, nelaukdama, kol bus visiškai įrodyta, jog ši rizika reali ir rimta. Tačiau rizikos vertinimas negali būti pagrįstas vien hipotetiniais svarstymais (2010 m. sausio 28 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-333/08, EU:C:2010:44, 91 punktas).

91 Kad atsargumo principas būtų taikomas teisingai, reikia, pirma, identifikuoti siūlomo produkto, kuriuo draudžiama prekiauti, potencialiai negatyvius padarinius sveikatai ir, antra, atlikti visapusišką pavojaus sveikatai vertinimą, pagrįstą turimais patikimiausiais mokslo duomenimis ir naujausių tarptautinių tyrimų rezultatais (2010 m. sausio 28 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-333/08, EU:C:2010:44, 92 punktas).

92 Jeigu paaiškėja, kad dėl atliktų tyrimų rezultatų nepakankamumo, neįtikinamumo arba netikslumo neįmanoma neabejotinai nustatyti nurodomo pavojaus buvimo arba masto, tačiau realaus pavojaus visuomenės sveikatai tikimybė išlieka tuo atveju, jeigu pavojus pasitvirtintų, atsargumo principas pateisina ribojamųjų priemonių ėmimąsi, jeigu jos yra nediskriminacinės ir objektyvios (2010 m. sausio 28 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-333/08, EU:C:2010:44, 93 punktas).

93 Būtent atsižvelgdamas į šio sprendimo 83–92 punktuose nurodytą jurisprudenciją prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar draudimas prekiauti teisėtai kitoje valstybėje narėje pagamintu KBD, kai jis išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, o ne vien iš jo pluošto ir sėklų, yra tinkamas visuomenės sveikatos apsaugos tikslui įgyvendinti ir neviršija to, kas būtina jam pasiekti. Vis dėlto Teisingumo Teismas turi jam pateikti visą informaciją, kuria jis vadovautųsi atlikdamas šį vertinimą.

94 Kiek tai susiję su vertinimu, ar šis draudimas yra tinkamas visuomenės sveikatos apsaugos tikslui pasiekti, pažymėtina, kad per posėdį paaiškėjo, jog minėtas draudimas nebūtų taikomas prekybai sintetiniam KBD, kuris turėtų tas pačias savybes kaip KBD, išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, ir kuris galėtų būti naudojamas kaip jo pakaitalas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti šią aplinkybę, nes, jei ji pasitvirtintų, tai reikštų, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės nuostatos nėra tinkamos šiam tikslui nuosekliai ir sistemiškai siekti.

95 Dėl būtinybės uždrausti prekiauti KBD, kai jis yra išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, o ne vien iš jo pluošto ir sėklų, reikia pažymėti, kad Prancūzijos Respublika neprivalo įrodyti, jog pavojinga tokio produkto savybė yra tokia pat kaip ir narkotinių medžiagų, nurodytų Bendrosios konvencijos I ir II sąrašuose. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat turi įvertinti turimus ir jam pateiktus mokslo duomenis, kad, atsižvelgdamas į šio sprendimo 88–92 punktuose nurodytą jurisprudenciją ir į šio sprendimo 72 punkte išdėstytus aspektus, įsitikintų, jog, kaip teigiama, kylantis realus pavojus visuomenės sveikatai nėra grindžiamas vien teoriniais svarstymais.

96 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad SESV 34 ir 36 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis draudžiama prekiauti teisėtai kitoje valstybėje narėje pagamintu KBD, kai jis išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, o ne tik iš jo pluošto ir sėklų, išskyrus atvejus, kai šios teisės nuostatos yra tinkamos visuomenės sveikatos apsaugos tikslui įgyvendinti ir neviršija to, kas būtina jam pasiekti. Reglamentai Nr. 1307/2013 ir Nr. 1308/2013 turi būti aiškinami taip, kad jie netaikomi tokioms teisės nuostatoms.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

97 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Kitų šalių, kurios pateikė Teisingumo Teismui savo pastabas, bylinėjimosi išlaidos nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

SESV 34 ir 36 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis draudžiama prekiauti teisėtai kitoje valstybėje narėje pagamintu kanabidioliu (KBD), kai jis išgautas iš viso *cannabis sativa* augalo, o ne tik iš jo pluošto ir sėklų, išskyrus atvejus, kai šios teisės nuostatos yra tinkamos visuomenės sveikatos apsaugos tikslui įgyvendinti ir neviršija to, kas būtina jam pasiekti. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentas (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009, ir 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007, turi būti aiškinami taip, kad jie netaikomi tokioms teisės nuostatoms.

Parašai.